

Ivaretar kommunen din brannsikkerheten til risikoutsatte grupper?

ANJA KRISTIN KLEIVEN
OG AVA SADEGHI

ANJA.KRISTIN.KLEIVEN@SKAFOR.ORG

AVA.SADEGHI@SKAFOR.ORG

30.11.2021

Nasjonale pådrivere for brannsikkerhet – Skadeforebyggende forum

- Nasjonale pådrivere er en del av den nasjonale satsningen «Livsviktig» i regi av Helsedirektoratet og DSB som gjennomføres i samarbeid med Skadeforebyggende forum (Skafor).
- Skafor er en uavhengig medlemsorganisasjon.
- Formålet er å redusere risiko for skader og ulykker, og begrense konsekvensene av ulykker når de først skjer. Det gjør vi gjennom å formidle informasjon, utvikle samarbeidsprosjekter og arrangere møteplasser og seminar.

Arbeidsmetoder så langt

Møter – fysiske eller digitale

Seminarer, konferanser,
webinarer, opplæring

«Kaffeprat om brannsikkerhet
for utsatte grupper» (send e-
post for å få invitasjon)

Innsamling av gode erfaringer
og løsninger fra hele landet

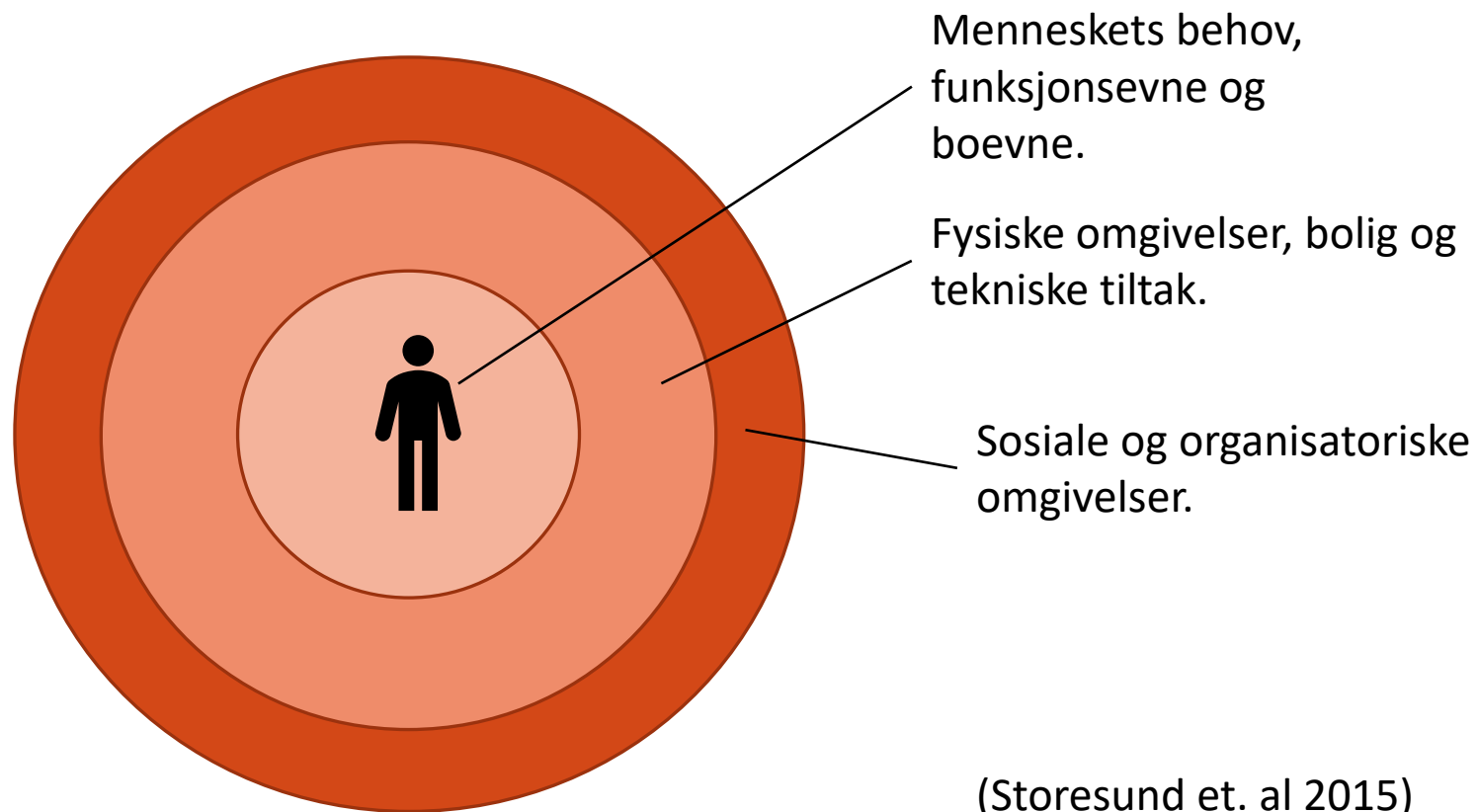
Innsamling av utfordringer og
spørsmål

Tett kontakt med DSB og
Helsedirektoratet ved behov
for svar på juridiske spørsmål
eller prinsippavgjørelser

Oppsøkende virksomhet
direkte til kommuner og
brannvesen

Kontakt med flere sentrale
aktører: Husbanken, KLP, NKF,
NSCC, NBSK,
forsikringsselskaper,
eiendomsforvaltere, frivillige
organisasjoner, nasjonale og
regionale fagmiljøer, etc.

Hva påvirker brann sikkerheten til mennesker?

Hvem er de utsatte gruppene?

Utsatte grupper er mennesker som av ulike årsaker har:

større sannsynlighet for å

- starte en brann eller

begrenset evne til å

- forebygge brann
- oppdage brann
- varsle og slokke brann
- evakuere ved egen hjelp

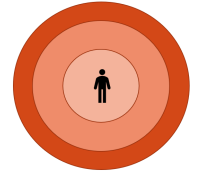
Faktorer som svekker reaksjonsevnen (rusmidler, mental eller fysisk funksjonsnedsettelse), kombinert med faktorer som øker sannsynligheten for brannstart (f.eks. røyking/bar ild), svekker brannsikkerhetsnivået betydelig.

Rett tiltak på rett sted (2015)

Analyse av dødsbranner 2005-2014:

Risikofaktorer knyttet til person

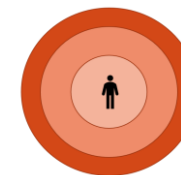
Over pensjonsalder

- Nedsatt førlighet
- Nedsatt kognitiv evne (demenslidelse)
- Psykiske lidelser
- Røyking

Under pensjonsalder

- Kjent rusmisbruk
- Psykiske lidelser
- Alkoholpåvirkning
- Røyking

Det er knyttet en risiko til det å være alene

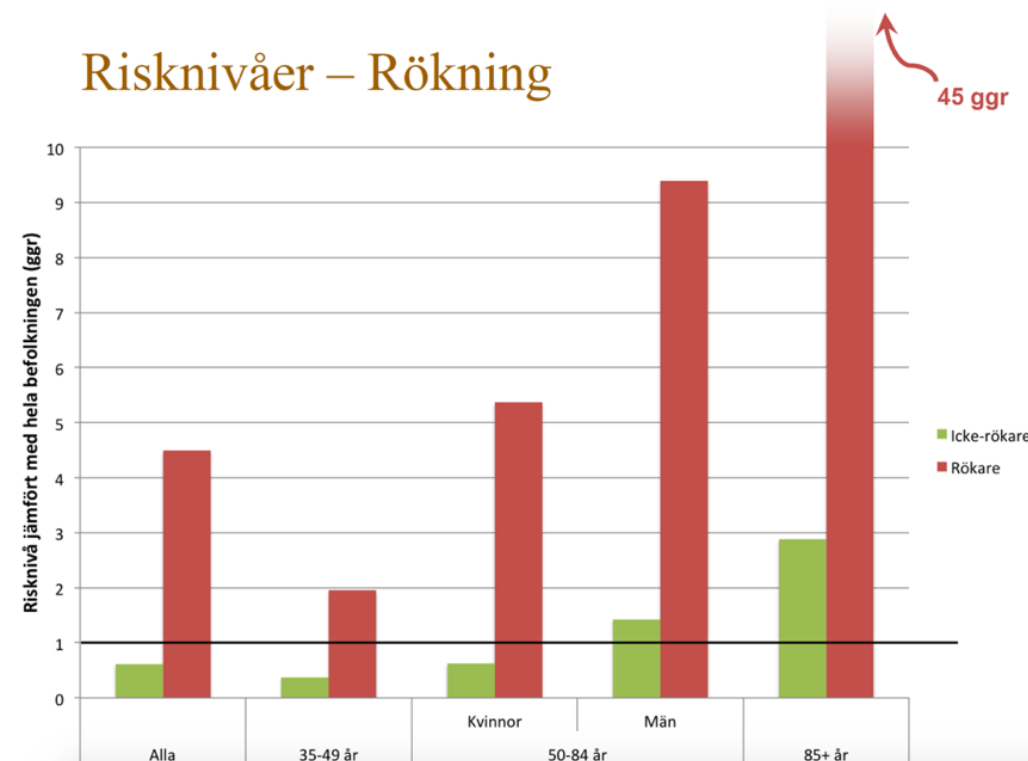

I dag vet vi mer enn bare «risikoutsatte grupper»

Risikoen for å omkomme i brann er **tre ganger så høy for en person over 85 år** sammenlignet med den generelle befolkningen.

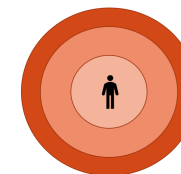
Risikoen for å omkomme i brann er **45 ganger så høy for en person over 85 år som røyker** sammenlignet med den generelle befolkningen.

Dette viser den sterke sammenhengen mellom de to risikofaktorene røyking og alder.

Runefors (2020)

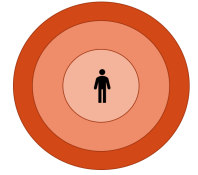
Hvem dør i brann?

Risikofaktorer for dødsbranner og boligbranner generelt (Runefors, 2020)

Dødsbranner	Boligbranner (etter innsats fra brannvesenet)	Boligbranner (egenrapportert)
Redusert mobilitet	Ung alder	Ung alder
Kognitiv svikt	Bor alene med barn	Familier med barn
Alkohol	Arbeidsledig	Høy utdanning
Psykisk lidelse	Fra et annet land	
Rusmisbruk	Lav utdanning	
Røyking		

Hva er effektivt for hvem?

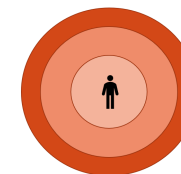

Den generelle befolkningen

- Røykvarsler
- Komfyrvakt

Runefors (2020)

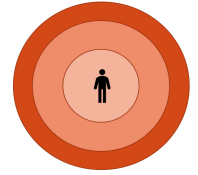
Hva er effektivt for hvem?

Røykvarslere er meget effektive for de fleste grupper, men det er klart at for noen grupper, særlig eldre røykere, trengs ytterligere tiltak.

Runefors (2020)

Hva skiller de som reddes fra de omkomne i brann?

De som reddes:

- Bor i leilighet
- Kort responstid (5-10 min)
- Små branner – startobjekt
- Påsatte branner og komfyrbranner

De som omkommer:

- Gamle (65+)
- Røykingsrelaterte branner
- Branner i stoppede møbler
- Aleneboende

Brannsikkerhet i bolig

Krav som gjelder alle boliger

versus

Beboers behov

Krav til brannvarsling og manuelt slukkeutstyr i bolig og fritidsbolig.

versus

Beboer skal kunne redde seg ut av boligen ved egen hjelp dersom det oppstår en brann.

For noen vil det være nødvendig med ekstra brannsikkerhetstiltak utover det som det er krav til i boliger.

Kartlegging og risikovurdering

Behov,
funksjonsevne,
boevne

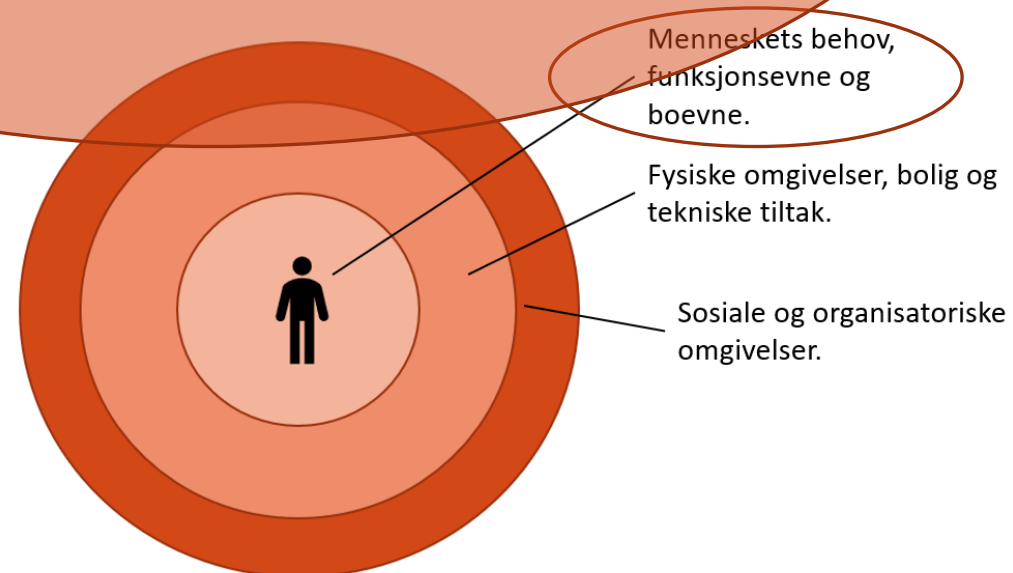
En risikovurdering bør inkludere alle forhold som påvirker brannrisiko.

Hensikten er å avdekke om brukeren har nedsatt fysisk funksjonsevne eller nedsatt kognitiv funksjonsevne.

KOMMUNEN V/HELSE

Andre risikofaktorer kan være:

- Røyking
- Bruk av levende lys
- «Samlere»

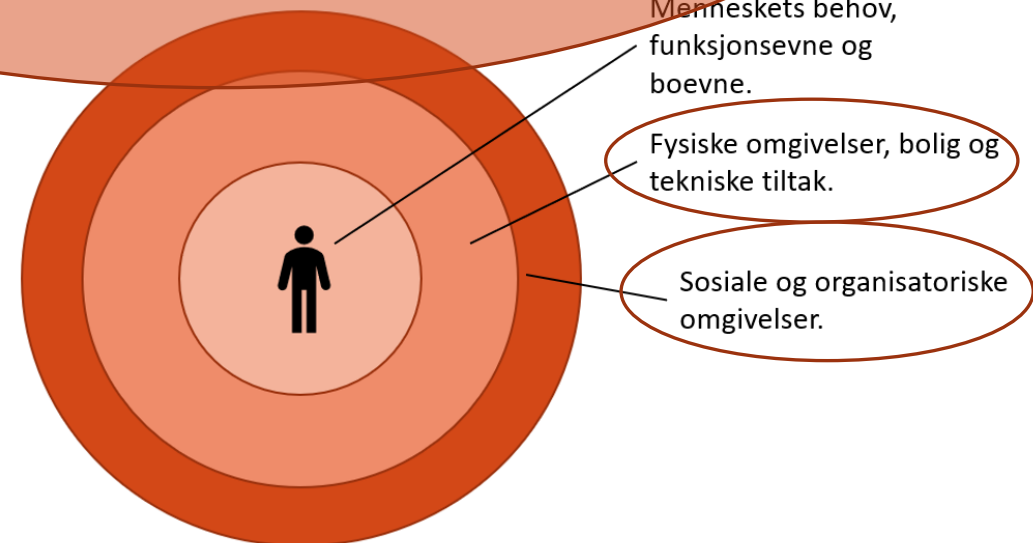
Kartlegging og
risikovurdering

Fysiske og sosiale
omgivelser

Brukere med tilnærmet like utfordringer kan ha behov for helt ulike tiltak i en gammel, usikret bygård sammenlignet med en moderne leilighet med brannalarmanlegg og automatisk slukkeanlegg.

KOMMUNEN V/BRANNVESEN, BYGNINGSEIER, ANDRE

Tilsvarende kan det være behov for andre tiltak hos brukere som har pårørende, sammenlignet med brukere som bor alene uten sosialt nettverk og oppfølging.

Ansvarsfordeling i kommunen

Primærhelsetjenesten skal tilby nødvendig og forsvarlig helse- og omsorgstjenester til innbyggerne i kommunen.

Brannvesenet kan bidra med opplæring og eventuelle tiltak for å redusere fare.

Helsetjenesten må gjøre vurderingene på **individnivå**.
Brannvesenet må kartlegge og ha kunnskap om farene på **gruppenivå**.

Erfaringer fra flere kommuner

Sjekklister for kartlegging – hva blir kartlagt?

- Ofte mange tekniske sjekkpunkter
- Uklar rollefordeling

Tiltak etter kartlegging – hva må gjøres?

- Usikkerhet hos helse når det gjelder tekniske tiltak
- Større bidrag fra brannvesenet

Forankring fører ikke automatisk til mer samarbeid

Dokumentasjon

- Hva og hvordan
- Innsyn og taushetsplikt

Håndtering av bekymringsmeldinger og ekstremtilfeller

Anbefalinger

Samarbeid i kommunen

- Styrken ligger i den enkelte etats kompetanse og ansvarsområde
- Helse sin primæroppgave: tilby nødvendig og forsvarlig helse- og omsorgstjenester

Økt fare for brann opptrer sjeldent alene

- Eksempel: fare for brann og fare for fallulykker blant eldre

Hva er mest effektivt for hvem?

- Rett tiltak på rett sted

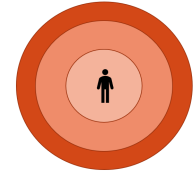
Brannforebyggere redder liv

- Den viktigste ressursen i en kommune når det gjelder brannsikkerhet er feieren/brannforebyggeren
- Brannforebyggeren går hjem til innbyggerne - selv hos personer som ikke slipper inn andre
- For å kunne gjøre en best mulig jobb er det viktig å ha kunnskap om særlig to forhold:
 - **Hva skal jeg se etter? Hvem har størst fare for å omkomme i brann?**
 - **Når skal jeg melde – hvordan – og til hvem?**

Hva kan brannforebyggere gjøre i praksis?

- Dere kan melde til helse i kommunen dersom forholdet dere melder om har betydning for brannsikkerheten
- Øk og oppdater kunnskapen om risikoutsatte grupper jevnlig i organisasjonen
- Kjenn til hjelpemidler som finnes der ute: brannhemmende klær/sengetøy, komfyrvakt, mobile vanntåkeanlegg, ulike varslings typer, m.m.
- Ha enkle rutiner for hvilke type saker/boligtilsyn dere melder fra om og til hvem

Noen gjentakende spørsmål og problemstillinger

Taushetsplikt

Oppfølging og samarbeid

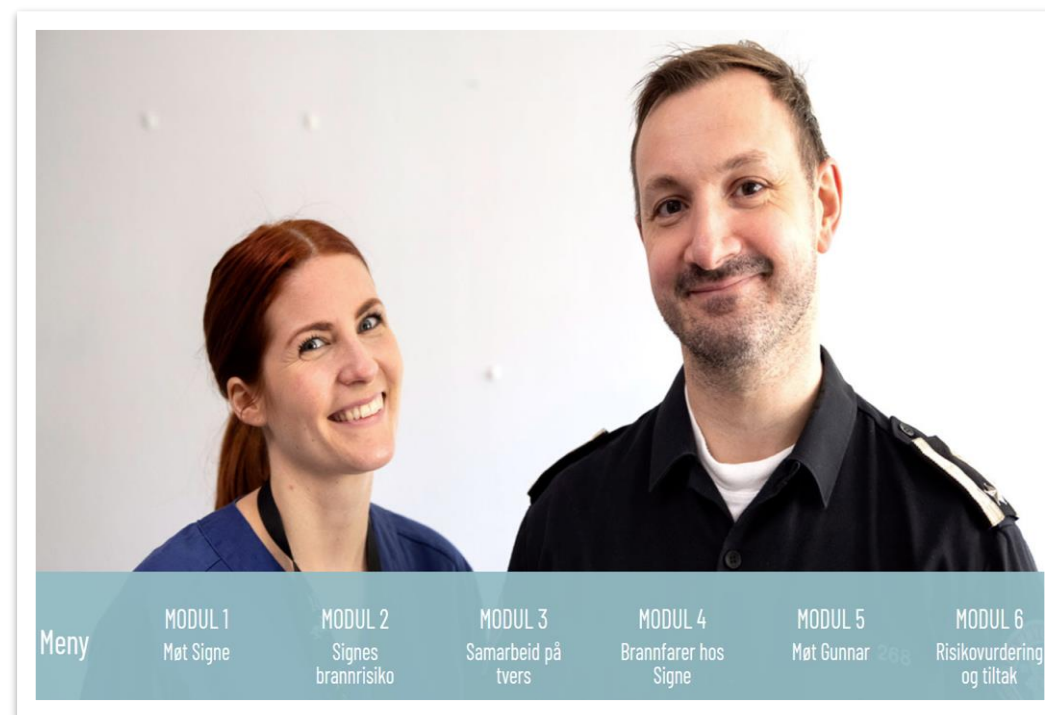

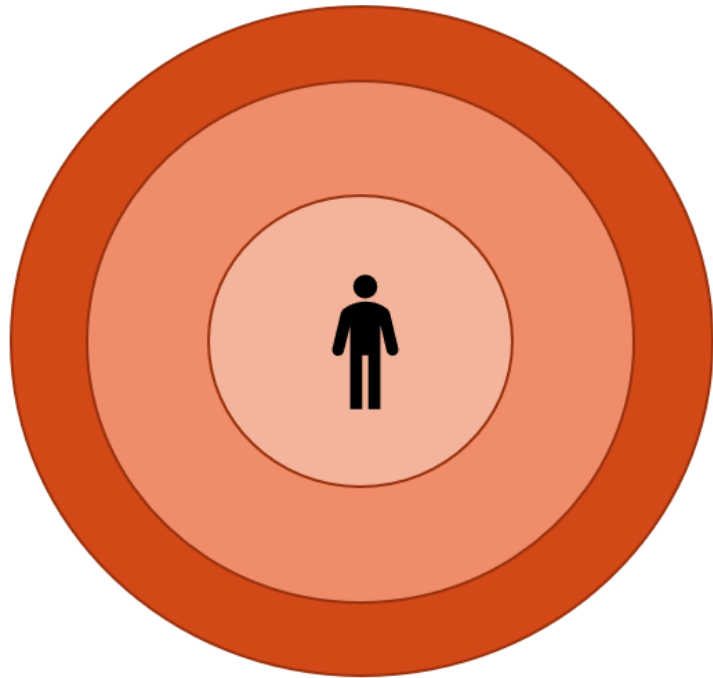
De som ikke vil ha hjelp

Opplæringspakke til helse- og brannpersonell

<https://www.dsb.no/livsviktig/>

<https://ekurs.dsb.no/>

Spørsmål?

Vi vil gjerne lære av dere og hvordan dere jobber med brannsjkerhet for utsatte grupper.

Vi kan også bidra med råd og veiledning.

Kontakt oss!

<https://www.skafor.org/samarbeidombrann/>

Ava Sadeghi: 476 55 480 / ava.sadeghi@skafor.org

Anja Kristin Kleiven: 934 26 268 / anja.kristin.kleiven@skafor.org